

Nyttige metoder i et kunnskapsbasert oppvekstarbeid: Ungdata og systematiske egnevalueringer.

Spesialrådgiver Yngve Carlsson, KS
Hamar 31102018

AKSJONSPLAN BRUMUNDDAL - ga den resultater?

BEKJEMPELSE AV
FREMME-
FIENDTLIG VOLD
OG TRAKASSERING I
LOKALSAMFUNNET

AV
YNGVE CARLSSON

RAPPORT
1995: 13

Hva er Ungdata og hvem står bak

NOVA

Et forskningsinstitutt ved
**HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS**

KoRus-Øst

Kompetansesenter rus – region øst

KORUS
NORD

 ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

**ROGALAND
A-SENTER** | Korus Vest
Stavanger

 KoRus Sør
Blå Kors Borgestadklinikken

 KoRus Vest Bergen
Bergensklubben

Et spørreskjemabasert verktøy der målet er å få oversikt over hva ungdom driver med og hvordan de har det

Tilpasset elever på ungdomstrinnet og i videregående opplæring

Standardisert spørreskjema, som dekker mange områder i ungdoms liv – med muligheter for lokal tilpasning

Et gratistilbud til alle kommuner og fylker

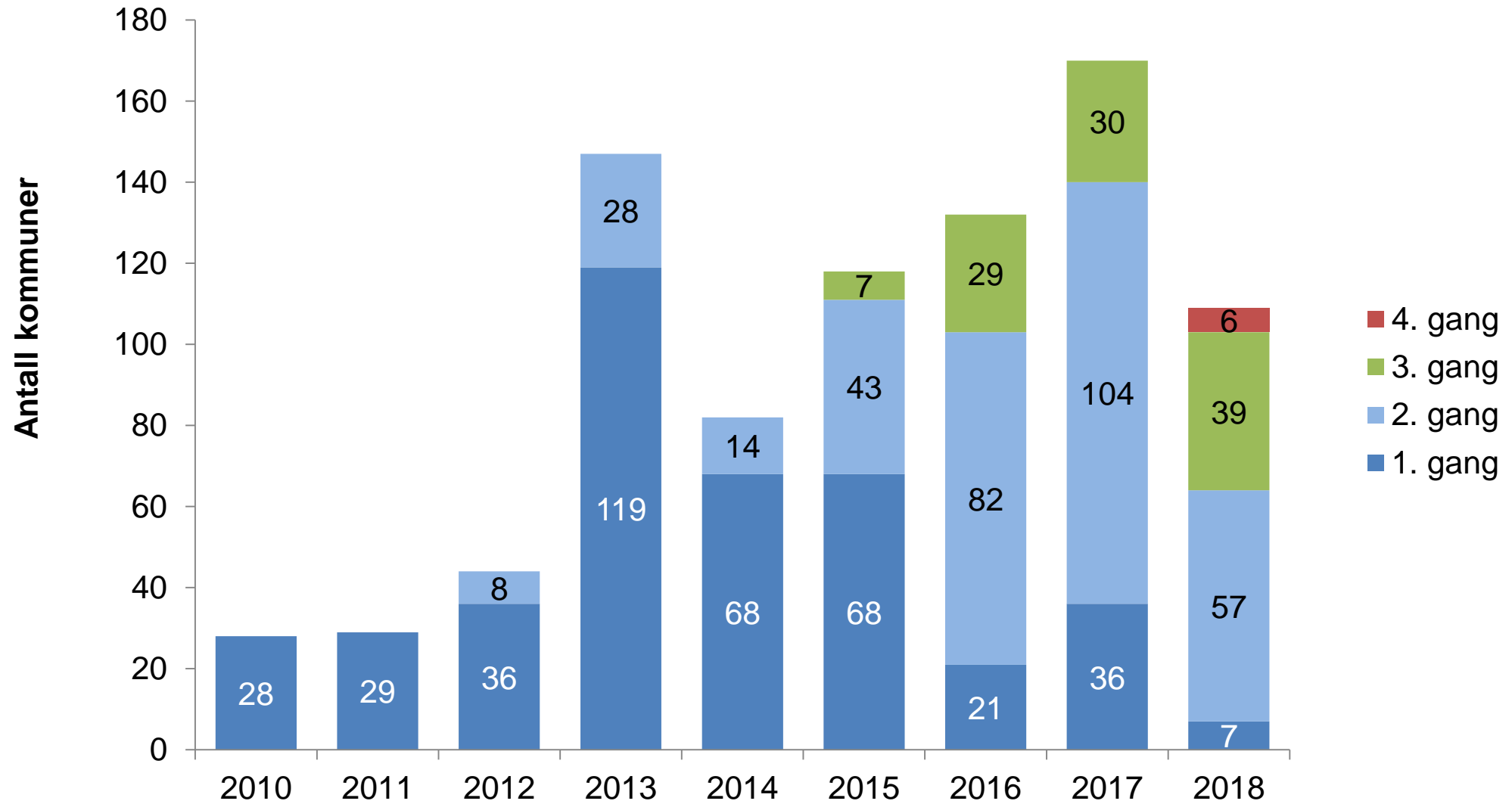
Samarbeide mellom **NOVA-OsloMet** og **7 regionale KoRus**

Finansieres av Helsedirektoratet

Hva er ungdata?

- **Et standardisert system for lokale spørreskjemaundersøkelser for ungdom**
- **Et verktøy som tilbys gratis til kommuner og fylkeskommuner**
- **Kunnskapsgrunnlag i forebyggende ungdomsarbeid, og i politikkutvikling og styring**
 - **lokalt nivå og nasjonalt**
- **Data- og kunnskapsgrunnlag for forskning og undervisning**
- **Ungdata skal gi et oversiktsbilde av hvordan ungdom i dag lokalt og nasjonalt**
- **Ungdata dekker helheten i ungdoms liv - folkehelse, levekår og livskvalitet**

Siden 2010 har 412 kommuner og Svalbard brukt Ungdata

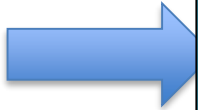

PROGRAM FOR FOLKEHELSEARBEID I KOMMUNENE 2017-2027

En satsing for å fremme barn og unges
psykiske helse og livskvalitet

Ungdata

PROGRAM FOR
FOLKEHELSEARBEID I
KOMMUNENE 2017-2027

En satsing for å fremme barn og unges
psykiske helse og livskvalitet

Helse- og omsorgsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet

KS

Veileder i egnevaluering

KOMMUNESKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Veileder i egevaluering

<http://www.ks.no/contentassets/f50189fdf2084f6f88a38a1a16d54a0e/veilederegevalueringf42.pdf>

BERGLJOT BAKLIEN
OG YNGVE CARLSSON

HELSE OG KULTUR

Prosessevaluering av en nasjonal
satsing på kultur som helse-
fremmende virkemiddel

 NIBR

PROSJEKTRAPPORT 2000:11

Intern evaluering

Hva sier Finansdepartementet om «gjøre det selv»-evalueringer?

Veileder til gjennomføring av evalueringer (2005)

Evalueringer bør være et aktivt redskap i virksomhetenes løpende aktivitet

Fordeler:

- God kunnskap om det som skal evalueres,
- Lett tilgang til nødvendige data
- Kort vei fra evaluering til bruk av evalueringresultatene
- Billig.

Ulemper:

- Gir et ekstra tids- og arbeidspress
- Kan mangle evalueringskompetanse
- Manglende distanse til funnene. Ser ikke skogen for bare trær
- Ønske om å framstå som vellykket (selvskryt)

Finansdepartementet anbefaler en kombinasjon av ekstern evaluering og egen innsats

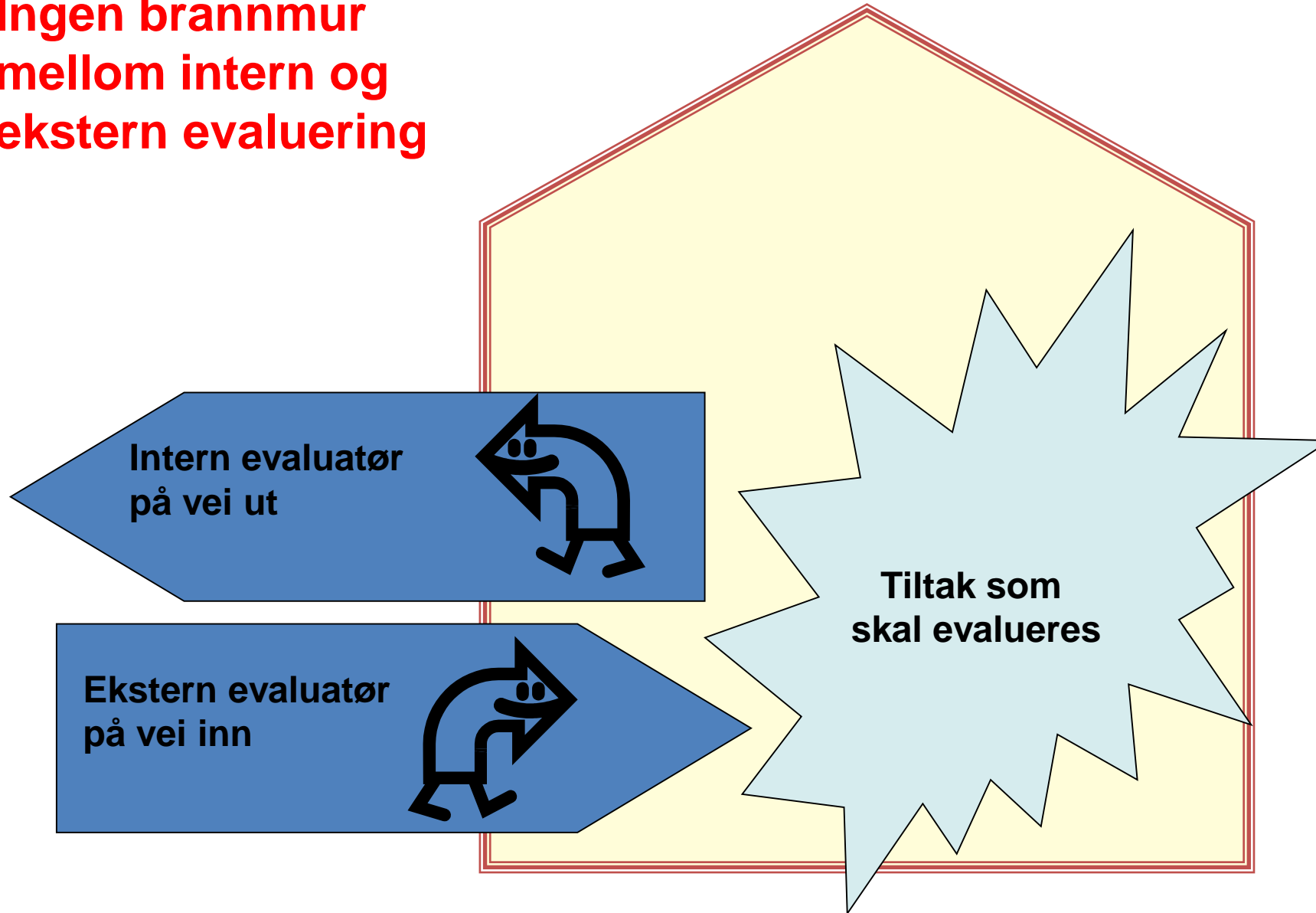
«Dersom hovedstrategien er å gjennomføre evalueringen selv, kan det likevel være fornuftig å trekke inn noe ekstern bistand.

Kombinasjonsmulighetene er mange, og nytten av slike kombinasjonsløsninger bør vurderes når en evaluering skal planlegges.»

..... sier Finansdepartementet

Ingen brannmur mellom intern og ekstern evaluering

Eksterne evalueringer har større troverdighet på ja/nei spørsmål:
Var det vellykket? Ble målet nådd?

Intern evaluering gir større muligheter til å justere tiltaket underveis i prosessen.

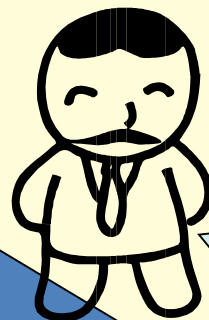
“The most important purpose of **evaluation** is not to **prove** but to **improve**”

Det formative potensialet i intern evaluering

Evalueringen skal/kan
forbedre tiltaket mens det
pågår:

- Stille spørsmål
- Skape bevissthet
- Øke refleksjonsnivået

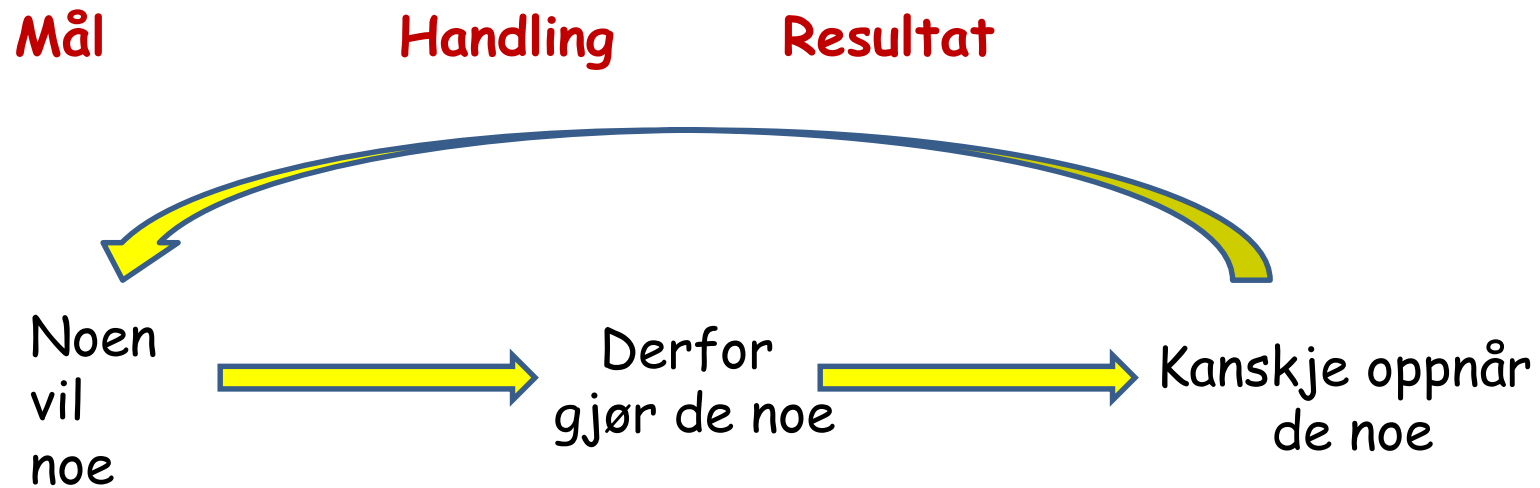
Tiltak som
skal evalueres

Den interne evalueringen skal følge prosessen og forbedre den, gjøre den mer innovativ, identifisere fallgruver og snubletråder.

Skal evalueringen være formativ, kan den ikke henges på til slutt

Skillet mellom formative og summative dreier seg om hvordan evalueringen skal brukes. Men fordi formålet med evalueringen er forskjellig, blir naturlig nok også selve evalueringen forskjellig.

Hva gjør vi og hvorfor?

Hvordan samsvarer det vi gjør med det vi ønsker å oppnå? Hvordan er relevansen?

Hvorfor gjør vi ikke noe annet?

Både mål, handling og resultat er relevante tema for evalueringen.

Programteori

Programteori er teorien om hvordan det vi vil, det vi gjør og det vi skal oppnå henger sammen.

En teori om at «gjør vi a, så oppnår vi b».

Evalueringen bør stille spørsmål om programteorien

Er dette tilstrekkelig for å få til ønsket endring i atferd?

Er medisinen tilpasset diagnosen?

Fattige barn inn i org. idrett

Kommunen etablerer et utstyrsbibliotek og en tilskuddsordning for å dekke kontingent o.l.

Kommunen lager info om ordningene

Skolene bes informere elevene om utstyrsbiblioteket

Idrettsorganisasjonene innkalles til et infomøte om hvordan kontingentpenger skal forvaltes og fordeles

Skoler og idrettslag informerer sine elever/medlemmer om ordningene

Fattige elever låner utstyr, melder seg inn i idrettslaget, blir aktive og inkluderes i fellesskap

De helsefremmende mål oppnås:
Bedre fysisk og psykisk helse

Fattige barn inn i organisert idrett

Presosialisere til aktivitet

- Barnehage, skole, idrettsdager på skolen, «åpen hall», vinteraktivitetsuke .
- Idrettslagene stiller med utstyr og instruktør.

Mobilisere og «trygge» engstelige og skeptiske foreldre.
Engasjere «brobyggere»

Kommunen etablerer et utstyrsbibliotek og en tilskuddsordning for å dekke kontingent o.l.

Kommunen lager info om ordningene

Skolene bes informere elevene om utstyrsbiblioteket

Idrettsorganisasjonene innkalles til et infomøte om hvordan kontingentpenger skal forvaltes og fordeles

Skoler og idrettslag informerer sine elever/medlemmer om ordningene

Fattige elever låner utstyr, melder seg inn i idrettslaget, blir aktive og inkluderes i fellesskap

De helsefremmende mål oppnås:
Bedre fysisk og psykisk helse

Mål

Handling

Resultat

Noen
vil
noe

Derfor
gjør de noe

Kanskje oppnår
de noe

HANDLING

Gjøres det noe – som kan forventes å bidra til måloppnåelse?
«Er medisinen tilpasset diagnosen?»

RESULTAT (OUTCOME) er viktig, men:

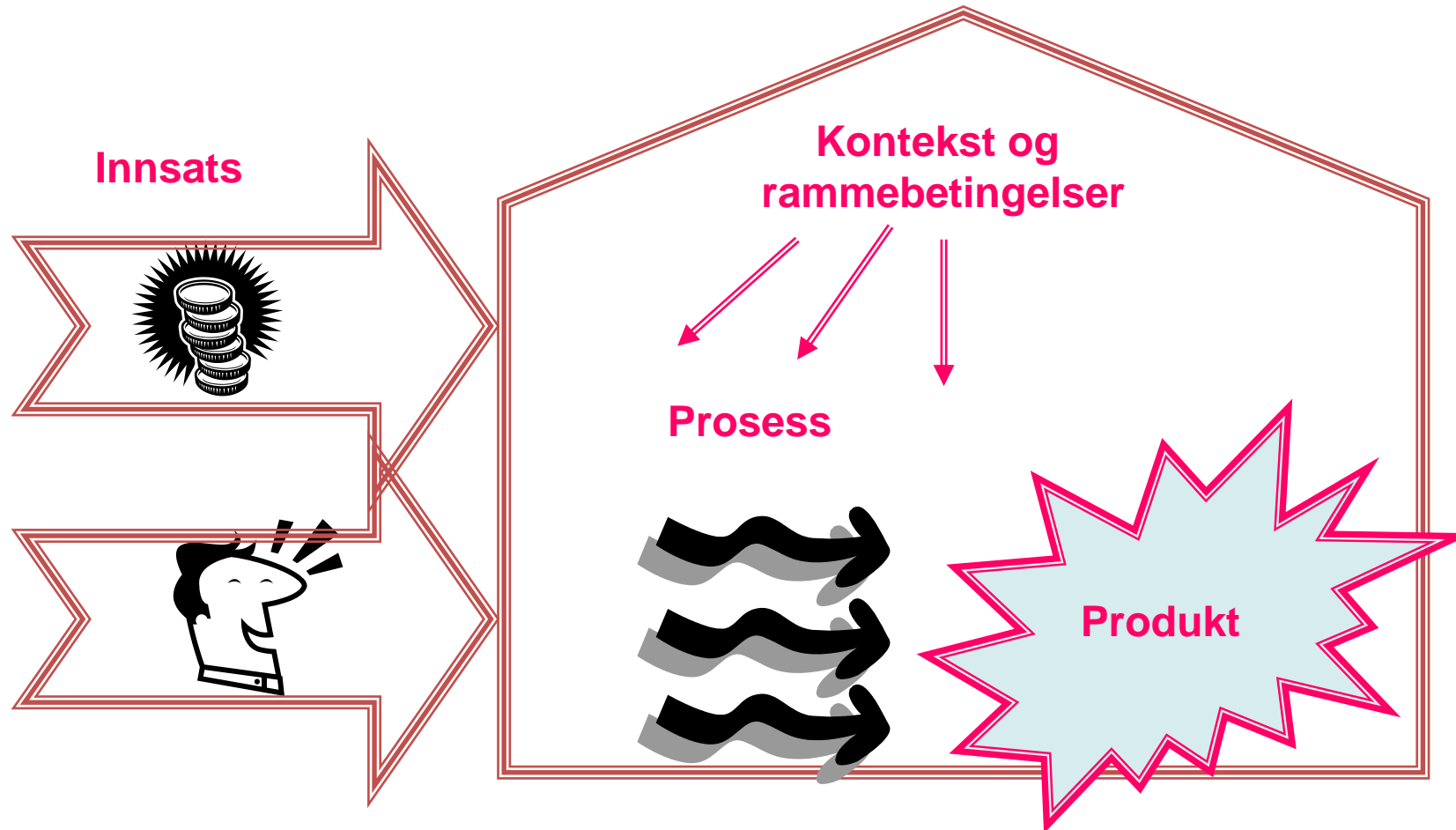
**Ikke vær for ensidig opptatt av måloppnåelse
Tenk også konsekvenser**

Ikke-intenderte konsekvenser
er også viktige

- Har tiltaket noen bivirkninger?
 - Positive?
 - Negative?

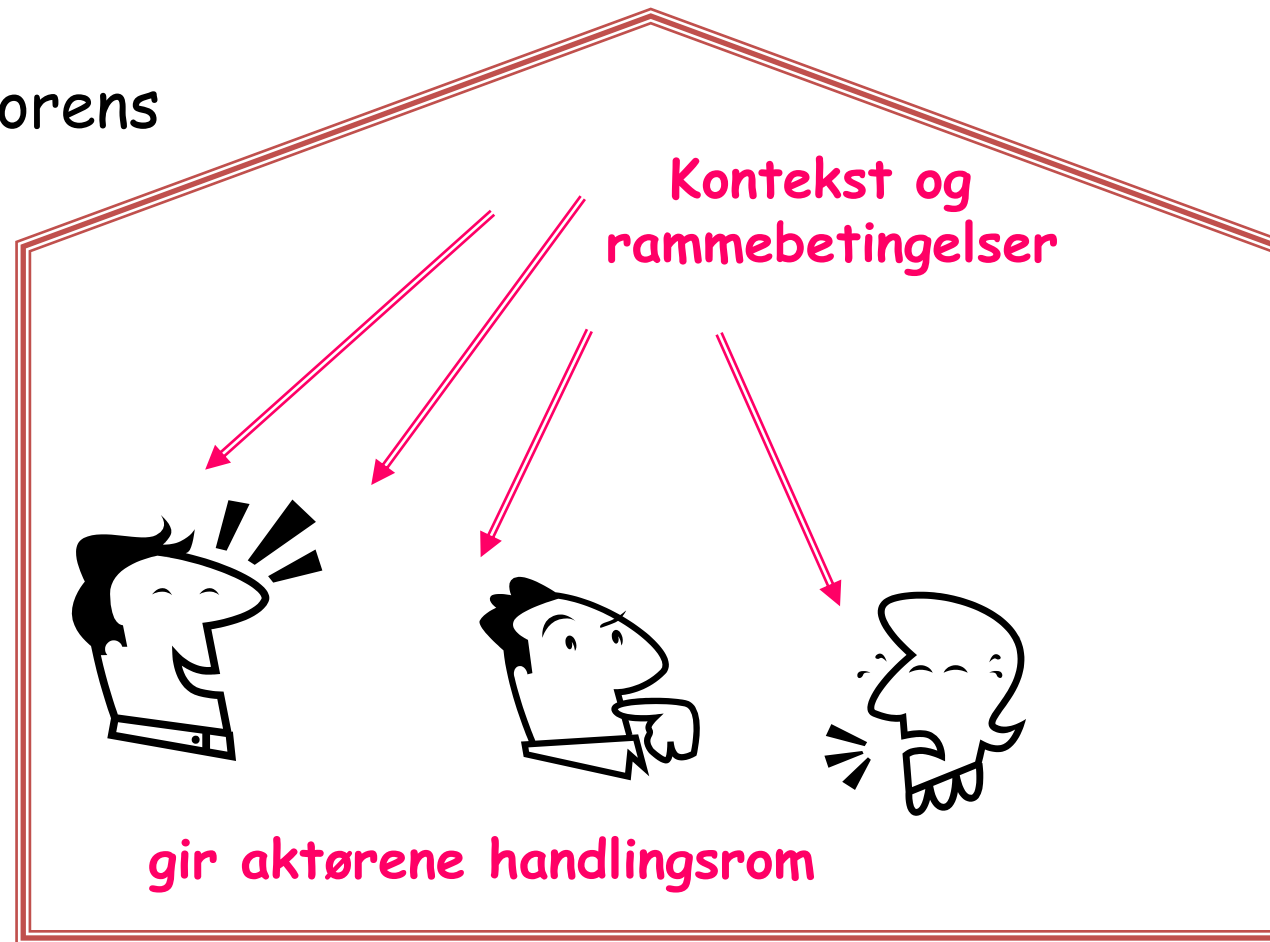
Context Input Process Product (CIPP/KIPP)

Innsats: Penger og folk, hvilke ressurser puttes inn i tiltaket.

- ☺ entusiastiske ildsjeler, eller
- ☹ inkompetente og uinteresserte folk

Personfaktorens betydning

Prosessen

Tid: Når begynner og slutter tiden?
Tegne opp tidsaksen

Hva gjøres av hvem, for hvem, med hvem, hvordan,
når og hvor? Samhandling og samarbeid
Føre loggbok

Produktet

Hva kom ut av prosessene?

Hvordan skal finne det ut?

Hvilke data – avhengig av hvilke spørsmål vi vil ha svar på

Vi må spørre folk !

Begynne med å identifisere aktørene - de involverte

Snakke med dem for å finne ut noe om konteksten, innsatsen og prosessen.

Hva gjør de, hva synes de er vanskelig, hva synes de at de lykkes med?

Hva var det som gjorde at de fikk til noe?

Hva var det som hjalp oss framover?

Andre datakilder: Møtoreferater, vedtaksprotokoller, loggbok. Ungdata.

Snakk med
barn og unge!
Hva betyr
tiltaket for
dem?

LYKKE TIL!

